

רעפ 50051-11-24 - יונס אל פראונה נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 50051-11-24

לפני: כבוד השופט חאלד כבוב

המבקש: יונס אל פראונה
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
בקשת רשות לערער על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד השופטים א' ביתן, א' משניות ו-י' דנינו) בעפ"ג 41969-08-24, שניתן ביום 15.10.2024; בקשה לעיכוב ביצוע

בשם המבקש:
החלטה

זוהי בקשת רשות לערער על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד השופטים א' ביתן, א' משניות ו-י' דנינו) בעפ"ג 41969-08-24, שניתן ביום 15.10.2024, בגדרו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר שבע (כבוד השופטת א' צוריאלי) בת"פ 11002-07-20, מיום 10.07.2024.

הרקע והשתלשלות ההליך

1. ביום 06.07.2020 הוגש כתב אישום המייחס למבקש עבירה של פציעה כשהעברין נושא נשק חם או קר, לפי סעיף 335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק). על פי עובדות כתב האישום, ביום 23.05.2020, במהלך ויכוח שהתגלע בין המבקש ואחיו (להלן: המתלונן) ב'שיג' הסמוך לביתם בפזורת אבו ג'ויעד, פצע המבקש שלא כדין את המתלונן בכך שהכה אותו מספר פעמים בראשו באמצעות פטיש. במעשיו גרם המבקש למתלונן לחמישה חתכים בראשו.

2. הדיון הראשון בעניינו התקיים ביום 11.03.2021. בדיון זה, טען בא-כוחו של המבקש כי יש לבטל את כתב האישום בשל שורה של פגמים בהתנהלות התביעה, ובהם כי לא קוימה חובת השימוע בעבירת פשע בהתאם לסעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. ביום 19.05.2021 הוגשה תגובת המאשימה, בצירוף כתב אישום מתוקן; וביום 20.05.2021 הורה בית משפט השלום על

קבלת כתב האישום המתוקן, תוך שנקבע כי ניתן לרפא את הפגם באמצעות ביצוע שימוע מאוחר.

3. לאחר שהדיונים בתיק נדחו לצרכי הידברות בין הצדדים, ביום 27.12.2021 התקיים דיון, במהלכו טען בא-כוח המבקש כי טרם בוצע שימוע בדיעבד. בית המשפט קבע כי "יש להצר על כך שהמאשימה לא פעלה עפ"י הנחיות ביהמ"ש שניתנו ביום 20.5.2021, והרי חלפה לה תקופה ממושכת של כשבעה חודשים", תוך שנקבע כי הדיון יידחה ליום 08.02.2022.

4. בדיון שהתקיים ביום 08.02.2022, בא-כוח המבקש עדכן כי נערך שימוע למרשו. כן הובהר כי המבקש כופר בכתב האישום, במובן זה שנטען לסייג ההגנה עצמית, ובלשון פרוטוקול הדיון: "באותו יום הגיע אכן המתלונן [...] לשיג הסמוך, לביתו עם סכין, והנאשם הגן על עצמו מפני הסכין והאלימות הקודמת לאירוע בכך שהדף את המתלונן באמצעות מכות פטיש, הוא הכה אותו בראשו". כן נטען, כי אין בידיו טענת אליבי או טענת זוטא. בגמר הדיון, בית המשפט קבע דיון הוכחות ליום 26.06.2023; אך ביום 12.06.2022 נקבע, כי בהתאם לשינויים בתוכנית עבודת בית המשפט, הדיון יתקיים ביום 11.09.2022; ובמועד זה נקבע כי שמיעת ההוכחות תחל ביום 28.02.2023.

5. להשלמת התמונה יצוין כי ביום 27.02.2023, יום לפני דיון ההוכחות שנקבע, הוגשה בקשה נוספת מטעם המאשימה לתיקון כתב האישום, על דרך של הוספת עד תביעה - אח נוסף של המבקש והמתלונן. בית המשפט נעתר לבקשה מהטעם שמדובר בעדות מהותית, אך בהמשך השית על המדינה הוצאות בשל כך שאותו עד לא התייצב לדיון. עוד יצוין, כי בין היתר עקב דחייה שהתבקשה על-ידי המאשימה, המשך שמיעת ההוכחות נדחתה ליום 10.12.2023.

הכרעת הדין וגזר הדין

6. ביום 02.04.2024 המבקש הורשע במיוחס לו בכתב האישום. נקבע, כי יש לבכר את גרסת המתלונן שנתמכה בראיות נוספות על פני גרסת המבקש, אשר עדותו הותירה רושם בלתי מהימן. עוד נקבע, בבחינת למעלה מן הצורך, כי אף לו הייתה מאומצת גרסת המבקש לפיה המתלונן אחז בסכין, לא התקיימו התנאים לתחולת סייג ההגנה העצמית.

7. עוד במעמד מתן הכרעת הדין, דחה בית משפט השלום את בקשת המבקש להפנותו לשירות המבחן. נקבע, כי "ה[מבקש] לא נטל אחריות למעשיו ובחר לנהל את ההליך עד תום, ומשכך, המסלול השיקומי אינו רלוונטי בעניינו ואין מקום להטריח את שירות המבחן העמוס לעייפה בקבלת תסקיר. ב"כ הנאשם, סנגור ותיק ומיומן, ובטוחני כי יוכל להניח בפני ביהמ"ש את כלל הנתונים הרלוונטיים בעניינו של הנאשם".

8. כאמור, ביום 10.07.2024 נגזר דינו של המבקש. תחילה, עמד בית המשפט על הפגיעה המשמעותית בערכים החברתיים המוגנים ועל נסיבות ביצוע העבירה. הודגשה חומרת האלימות בה נקט המבקש כלפי המתלונן, שכן מדובר בתקיפה שבוצעה מספר פעמים באמצעות נשק קר ומסוכן כלפי ראשו. כמו כן, צוין כי ברקע לדברים עומד סכסוך בין האחים, במסגרתו, כחודש עובר לאירוע

מושא כתב האישום, המתלונן איים על המבקש, ובין היתר הכה אותו בידו ושבר את חלונות ביתו - ובגין כך המתלונן הועמד לדין (ראו ת"פ 40051-11-20). לאחר סקירת מדיניות הענישה הנוהגת, נקבע מתחם ענישה הנע בין 10 ל-28 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

9. בעת גזירת העונש בתוך המתחם, צוין כי לא קיימים שיקולים אשר מצדיקים סטייה מהמתחם לקולה או לחומרה. בית המשפט חזר על כך שמשום שהמבקש לא נטל אחריות למעשיו, כפר במיוחס לו וניהל את ההליך עד תום, לא היה טעם בהפנייתו לשירות המבחן "שכן ראש וראשית לכל הליך שיקומי היא נטילת אחריות והפנמת הפסול שבמעשים", כאשר אף בדבריו האחרונים לא הביע המבקש צער, למעט הבעת רצון לקיומה של 'סולחה'. הובהר, כי הגם שאין לזקוף את כפירתו של המבקש במיוחס לו לחובתו, אין הוא זוכה להקלה לה זוכה מי שהודה ונטל אחריות. מעבר לכך צוין, כי ניתן משקל לגילו של המבקש (יליד שנת 1994); להיותו אב לשישה ילדים; לכך שהלה המפרנס העיקרי במשפחתו, ולנזק שעלול להיגרם מהטלת ענישה מוחשית על תלויים בו, עקב כך; ולכך שבעת ביצוע העבירה המבקש היה נעדר עבר פלילי, מחד גיסא - אך גם לכך שכשנה לאחר הגשת כתב האישום הורשע בעבירה של החזקת סכין שבוצעה לאחר האירוע מושא ההליך, באופן המלמד על הצורך בהרתעתו, מאידך גיסא. אחר דברים אלו נקבע, כי יש למקם את עונשו של המבקש בשליש התחתון של המתחם, כך שנגזרו עליו 14 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

הערעור

10. כאמור, ערעור שהגיש המבקש לבית משפט קמא על רכיב המאסר בפועל, נדחה. בפסק דינו של בית משפט קמא נדחו, בין היתר, שתי טענות מרכזיות שמעלה המבקש גם בבקשה שלפניי, בדבר אי-הפנייתו לשירות המבחן ובדבר השיהוי בניהול ההליך. בית משפט קמא דן בטענות המבקש, ומפאת חשיבות הדברים, אביא בתמצית את הכרעתו בהן.

11. אשר לטענת המבקש בדבר אי-הפנייתו לקבלת תסקיר שירות המבחן, הובהר כי נוכח גילו של המבקש אין חובה לקבל תסקיר של שירות המבחן בעניינו, והדבר נתון לשיקול דעתו של בית המשפט. כאשר במסגרת כך ניתן לשקול, בין היתר, "את טיב העבירה בנסיבותיה, את סוג ומידת העונש המוערך בנסיבות, את נתוני הנאשם, את הערך המוסף הצפוי מתסקיר שירות המבחן, ואת העומס הקיים על שירות המבחן". בנדון דידן נקבע, כי החלטת בית משפט השלום 'סבירה', "גם אם לא רק מהנימוק שניתן לה", תוך שהוטעם כי "ה[מבקש] גבר בן 30 כבר איננו צעיר לימים, והגם שבעת ביצוע העבירה לא עמדו לחובתו הרשעות קודמות הרי שלאחר ביצוע העבירה הוא הורשע בעבירה של החזקת סכין. עובר לביצוע העבירה ובתקופת ניהול המשפט הוא לא עבר כל הליך טיפולי. הוא כפר במיוחס לו תוך הצגת הגנת בדים שנדחתה על ידי בית המשפט. וגם לאחר הרשעתו בדין הוא לא הביע חרטה או התנצלות על המעשה. ובנסיבות האופציה של הליך שיקומי לא עמדה על הפרק כאפשרות טבעית או מתבקשת". עוד הוער, כי אף עיון בחוות דעת פרטית שצירף המבקש לתיק, ללא קבלת רשות מבית המשפט, לא העלה מסקנה אחרת.

12. אשר לטענה בדבר השיהוי נקבע, כי אמנם כתב האישום הוגש כשנה לאחר האירוע, "ובהמשך התביעה התמהמהה בקיום הליך שימוע ל[מבקש] והדבר גרם להתמשכות ההליכים, ובית המשפט לא התייחס בגזר הדין לחלוף הזמן ולגורם לו", אולם השאלה הרלוונטית בנדון היא האם העונש שנגזר מחמיר במידה המצדיקה התערבות ערכאת הערעור - והתשובה לכך היא שלילית.

בקשת רשות הערעור

13. בבקשה שלפניי נטען, כי התיק מעלה סוגיה משפטית עקרונית בדבר עינוי הדין שנגרם למבקש, לאור הימשכות ההליכים בתיק הרובצת לטענתו לפתחה של המאשימה. נטען, כי הערכאות הדיוניות התעלמו מכך, באופן שמעורר עיוות דין המצדיק דיון ב'גלגול שלישי', ומעלה שאלה עקרונית לפיה "האם עינוי דין משמעותי ושיהוי בהליך כתוצאה מהתנהגות המדינה יכול לדור עם התעלמות טוטאלית מהאמור בגזר הדין בכלל ובהתייחסות לעונש בפרט?".

14. עוד נטען, כי החלטת בית משפט השלום שלא להפנות את המבקש לשירות המבחן, "מענישה" אותו על כך שבחר לנהל את הגנתו "כשטען להגנה עצמית", כך שנסגרה בפניו הדלת לאפיק שיקומי או לכל הקלה אפשרית בעונש, באופן שמפלה בין נאשמים ומנוגד לדין. השאלה המשפטית המתעוררת בנדון לטענתו, היא "האם העובדה שנאשם אשר ניהל את הליך הגנתו, סותמת את הגולל בדבר הפנייתו לשירות המבחן ובחינת אפיק שיקומי". לשיטתו, טענה זו מקבלת משנה תוקף במקרה דנן נוכח הימשכות ההליכים; הסכם סולחה אליו הגיעו האחים מאז האירוע, במסגרתו לקח המבקש אחריות על מעשיו; גילו; היותו נעדר עבר פלילי בעת ביצוע העבירה; וההשלכות של עונש המאסר עליו ועל משפחתו, כאמור בחוות הדעת הפרטית שהוגשה על-ידו לבית משפט קמא.

דיון והכרעה

15. כידוע, רשות לערער ב'גלגול שלישי' תינתן אך ורק במקרים חריגים, בהם הבקשה מעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים או כאשר עולה חשש מפני עיוות דין או אי צדק חמור. זאת ועוד, כשהבקשה נסובה על חומרת עונשו של המבקש, רשות כאמור תינתן אך כאשר העונש שנגזר על המבקש חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה המקובלת (ראו, מני רבים: רע"פ 5006/24 שדה נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (15.07.2024)). כן נקבע, כי החלטה שלא להורות על הגשת תסקיר שירות מבחן, אינה מקימה, מניה וביה, בסיס להיענות לבקשת רשות ערעור (רע"פ 7481/13 אולוס נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (26.01.2014), והאסמכתאות שם (להלן: עניין אולוס)). לאחר עיון, מצאתי כי בשים לב לעונש שנגזר על המבקש, הבקשה שלפניי לא באה בקהל אותם מקרים חריגים. זאת, על אף הצורך שמצאתי להעמיד דברים על דיוקם ולהזכיר מושכלות ראשונים, בדבר מרחב שיקול הדעת שנתון לבית המשפט במסגרת החלטתו באם להפנות נאשם לצורך קבלת תסקיר מטעם שירות המבחן, בטרם גזירת דינו.

קבלת תסקיר מטעם שירות המבחן בטרם גזירת הדין

16. אין חולק, כי תסקיר שירות המבחן הוא כלי חיוני ורב חשיבות, המסייע לבתי המשפט במלאכת גזירת הדין (ע"פ 3197/07 עיאת נ' מדינת ישראל, פסקה נ"א (26.11.2007)). בפסיקה הוכרה, זה מכבר, חשיבותו של תסקיר שירות המבחן, ככלי המאפשר "לרדת לעומקם של נסיבותיו האישיות של הנאשם ולחקר הגורמים האפשריים להתדרדרותו לפלילים, כמו גם לבחינה מעמיקה ומקצועית של סיכויי שיקומו" (ע"פ 3472/11 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 14 (03.09.2012); רע"פ 8884/13 מונטיאן נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (11.06.2014) (להלן: עניין מונטיאן)).

17. בנתון לאמור סעיף 37(א) לחוק קובע, כי בטרם גזירת דינו של נאשם, בית המשפט רשאי לדרוש תסקיר בכתב של קצין מבחן, בהתייחס לכל אלה: עברו של הנאשם; מצבו המשפחתי של הנאשם; מצבו הכלכלי של הנאשם; מצב בריאותם של הנאשם ובני משפחתו; ואם ישנן נסיבות פרטיות שהביאוהו לידי עבירה. בנוסף, סעיף 38(א) לחוק קובע חובה לקבל תסקיר שירות מבחן לפני השתתפות עונש מאסר בפועל; אומנם לפי סעיף 38(ב) לחוק, שר המשפטים רשאי, באכרזה שתפורסם ברשומות, לסייג את תחולת סעיף קטן (א). בהתאם, ביום 02.01.1964 הותקנה אכרזה דרכי ענישה (תסקיר של קצין מבחן), התשכ"ד-1964 (להלן: האכרזה), במסגרתה נקבע כי חובת קבלת התסקיר לא תחול על מספר מצבים - ובהם, הרלוונטי לענייננו - על נאשם שבעת ביצוע העבירה מלאו לו 21 שנים (סעיף 1(1) לאכרזה; ע"פ 1019/13 פאיש נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (06.07.2015); ע"פ 2583/06 עמר נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (04.09.2006)). בהקשר זה יצוין, כי יש שסברו כי בחלוקה עשורים רבים מהתקנת האכרזה, יתכן שראוי שזו תיבחן מחדש "שמא חלוף השנים, לקחים וחוק היסוד [כבוד האדם וחירותו - ח' כ'] מצדיקים שינוי - ובצדו כמובן משאבים לשירות המבחן" (עניין מונטיאן, בפסקה ב לחוות דעתו של השופט א' רובינשטיין).

18. בפסיקה התהוותה אפוא ההלכה, לפיה ההחלטה בדבר הפניית נאשם מעל גיל 21 לקבלת תסקיר שירות המבחן, מסורה לשיקול דעתו של בית המשפט (ע"פ 2031/23 בסטי נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (28.02.2024), והאסמכתאות שם). ואכן, בבואם של בתי המשפט לקבל החלטה בנדון, נשקלות נסיבותיו הפרטניות של כל תיק ונאשם, תוך שקלול כלל השיקולים, מכאן ומכאן.

19. ככלל, כאשר אין חובה בדין לעשות כן, בתי המשפט נוהגים להסתייע בתסקיר שירות המבחן בטרם גזירת הדין לשני צרכים עיקריים.

לצורך בחינת סיכויי השיקום - שכן תסקיר שירות המבחן יכול לשמש כאמצעי להוכחתם (ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (18.04.2018) (להלן: עניין קרנדל). כן ראו, מני רבים: רע"פ 5308/01 מאחמיד נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (07.08.2001); רע"פ 3677/13 אלהרוש נ' מדינת ישראל, פסקה 34 (09.12.2014); ע"פ 7659/15 הרוש נ' מדינת ישראל, פסקה 42 (20.04.2016); ע"פ 5626/14 לנקין נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (02.08.2015) (להלן: עניין לנקין); רע"פ 1883/19 ביטון נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (28.03.2019) (להלן: עניין ביטון)).

לצורך קבלת תמונה רחבה יותר על הנאשם - שכן תסקיר שירות המבחן יכול לסייע לבית המשפט בעת

בחינת נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, בהתאם לסעיף 40א לחוק, ובהן הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו; הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם; הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה ומהרשעתו וכיוצא בזאת. כך נקבע, כי ההחלטה בנדון תלויה בנסיבות העניין ובנסיבותיו האישיות של נאשם, כאשר צורך בקבלת תסקיר מטעם זה מתעורר במיוחד בטרם השתת מאסר משמעותי ובעוד "לא בהכרח הרי מי שזו לו הרשעה ראשונה כהרי מי שנכנס ויוצא בבתי האסורים, ומנגד יתכנו נסיבות אישיות שונות שראוי לפרסן לפני בית המשפט, גם בגדרי תיקון 113 לחוק העונשין" (עניין מונטיאן, בפסקה ב לחוות דעתו של השופט רובינשטיין).

בהקשר אחרון זה בתי המשפט בחנו בין היתר, את אפשרות הצגת הנסיבות הרלוונטיות לבית המשפט גם בהיעדר תסקיר שירות מבחן, למשל באמצעות בא-כוחו (עניין לנקין, בפסקה 11; ע"פ 4626/20 גולדשטיין נ' מדינת ישראל, פסקה 31 (04.04.2021)); לעניין תסקיר שהוגש בעניינו של נאשם בתיק אחר ראו: עניין ביטון, בפסקה 9; גילו של הנאשם (ע"פ 4109/15 מירז נ' מדינת ישראל, פסקה 43 (09.07.2017) (להלן: עיין מירז)); תלות המשפחה בנאשם לפרנסה (שם); מצבו הנפשי (שם); וכאמור, האם מדובר בהשתת עונש מאסר בפועל לראשונה בחייו (עניין מונטיאן, בפסקה 13 לחוות דעתו של השופט א' שהם); האם מדובר בעונש מאסר משמעותי (שם, בפסקה ב לחוות דעתו של השופט א' רובינשטיין); או האם ישנן "נסיבות אישיות שונות שראוי לפרסן לפני בית המשפט, גם בגדרי תיקון 113 לחוק העונשין" (שם). זאת ועוד, במסגרת שיקול הדעת רחב המסור לערכאות הדינית לעניין זה, נבחנות גם נסיבות ההליך, וכך למשל את המועד בו הוגשה בקשה לקבלת תסקיר (עניין לנקין, בפסקה 11); את הימשכותו של ההליך (שם), ולפתח מי מהצדדים ההימשכות רובצת (עניין מירז, בפסקה 43).

20. סיכומה של נקודה זו: לתסקיר שירות המבחן חשיבות רבה בסיועו לבתי המשפט בגזירת הדין. כך, לצד סיוע בבחינת סיכויי השיקום, ביכולתו של התסקיר להניח לפני בית המשפט תמונה מלאה יותר ביחס לנאשם, תוך הבאת הרקע והנתונים הרלוונטיים על אודותיו בטרם מתן גזר דין בעניינו. על כן, בבואו של בית המשפט להכריע באם להפנות נאשם לקבלת תסקיר שירות המבחן עליו לשקול, במסגרת כלל שיקוליו, גם את הצורך בסיועו של שירות המבחן לשם בחינת נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ובתוך כך, במקרים המתאימים, גם את ההשלכות הצפויות של הענישה על הנאשם ועל משפחתו, בהינתן נסיבותיו האישיות.

מן הכלל אל הפרט

21. כאמור, בנדון דידן בהינתן התוצאה העונשית הסופית, לא מצאתי כי אי-הפניית המבקש לקבלת תסקיר מצדיקה מתן רשות ערעור ב'גלגול שלישי', או כי התקיים עיוות דין בשל כך (ראו והשוו: עניין אולוס, בפסקה 8)). יחד עם זאת, מצאתי להבהיר, כי בנסיבות העניין נכון היה לקבל תסקיר בטרם מתן גזר הדין. בתוך כך סבורני כי הערכאות דלמטה שגו עת נתנו משקל רב לכך שהמבקש כפר באשמתו בהקשר זה. זאת שכן, כמתואר לעיל, קו ההגנה העיקרי של המבקש היה נטוע בסייג ההגנה העצמית.

22. זאת ועוד, במובן רחב יותר מענייננו ובראי הפסיקה שתוארה לעיל, אינני סבור שאי-לקיחת אחריות וניהול המשפט, יכולים להוות, כשלעצמם, טעם לאי קבלת תסקיר בטרם גזירת הדין. אמנם, אי-לקיחת אחריות יכולה, במקרים מסוימים, להוביל למסקנה כי מתעורר ספק בדבר הפוטנציאל השיקומי של הנאשם. אך יחד עם זאת, מלבד לשיקול בדבר אי-לקיחת האחריות, ישנם שיקולים אחרים שבית המשפט צריך לבחון בבואו להעריך את סיכויי השיקום, כמו למשל הצורך בהליך של גמילה מהתמכרות (להרחבה על אודות השיקולים המרכזיים המנחים את בית המשפט בהערכת סיכויי השיקום במלאכת גזר הדין ראו: עניין קרנדל, בפסקאות 24-25). לב העניין בהקשר זה הוא, אפוא, האם תסקיר שירות המבחן יכול לסייע לבית המשפט בבחינת סיכויי השיקום, ככל ששיקום אכן נדרש ומתאים בנסיבות העניין; כאשר אי-לקיחת אחריות הוא אך אחד מהשיקולים הנדרשים לעניין ואיננו תנאי בלעדיו אין. ויזכר, כפי שהוטעם לעיל, כי אף אם לא מתעורר פוטנציאל שיקומי, ייתכן כי תסקיר מטעם שירות המבחן יידרש על מנת לקבל תמונה מלאה על אודות הנאשם ומשפחתו. גם במצבים אלו, סבורני כי אין באי-לקיחת אחריות כדי להוות טעם מבורר שלא להורות על קבלת תסקיר; וכאמור, בית המשפט נדרש לשיקול את מכלול השיקולים והנסיבות המונחות לפניו, על פי מיטב חוכמתו ושיקול דעתו. בשולי הדברים אך לא בשולי חשיבותם אדגיש, כי במובן רחב עוד יותר, הודאה, חרטה כנה ולקיחת אחריות הן בבחינת שיקולים לטובת הנאשם; אך בחירה שלא לעשות כן איננה, בשום אופן, משום שיקול לחובת נאשם או מערער.

23. יתרה מכך, המשקל שניתן לעומס המוטל על שירות המבחן, מעורר לטעמי אי נחת, ומוטב היה כי אם נמצא שנדרש לקבל תסקיר, בית המשפט ימתין, ככל הניתן, עד לקבלתו נוכח העומס, שאין לחד כי ישנו ואיני מקל ראש בו. הדברים נכונים מקל וחומר עת הליך מתעכב זמן כה רב, בעטיה של התביעה או יומן בית המשפט, כבמקרה דנן. יפים לעניין זה דבריו של השופט ד' לוי:

"כשבאים לקבוע את המצב העובדתי באשר לעובדות העשויות להקל עם הנאשם מהיכן נשאב מידע אמין ומדויק? [...] הכלי האמין והרצוי מכל לעניין זה הוא תסקיר שירות המבחן, שהרי משהגיע העניין לטיפולו של קצין מבחן, חזקה עליו שיעשה מלאכתו נאמנה, ילמד על הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם, יעמיק חקר בגורמי ההידרדרות ויתן את הדעת לאפשרויות השיקום. בכך החשיבות הרבה שבקבלת תסקיר שירות מבחן [...] שירות המבחן, כידוע, מתקשה לטפל בכל המקרים המופנים אליו תוך זמן סביר מחוסר כוח אדם. האם לכן נוותר על עזרה זו ובלבד לסיים את המשפט מתוך רצון לייעל המערכת, ועם זאת גם להקל כביכול על השירות. לדידי עדיף להמתין עד מיצוי הדין ומתן גזר-דין ובלבד שנהיה שלמים עם עצמנו ונחליט על-פי חומר בדוק. ככל שננהג כך נגיע להחלטות מאוזנות וצודקות יותר. דווקא כך נגביר האמון במערכת השיפוטית" (דב לוי "גוזרים את הדין" המשפט א 185, 197-196 (1993)).

24. אשר להימשכות ההליך, כפי שציין בית משפט קמא, יש להצר על התנהלות המאשימה בתיק זה, בכל הנוגע לאי קיום חובת השימוע לכתחילה, ועל 'התמהמהותה'. אכן, דומה כי היה מקום ליתן משקל בגזר הדין לשיקול זה. לא בכדי, סעיף 40 לא לחוק מורה כי בעת גזירת עונשו של נאשם בתוך מתחם

הענישה, בית המשפט רשאי להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ובהן התנהגות רשויות אכיפת החוק (סעיף 40א(9) לחוק) וחלוף הזמן מעת ביצוע העבירה (סעיף 40א(10) לחוק).

25. יחד עם זאת, מקובלת עלי מסקנת בית משפט קמא כי התוצאה העונשית הסופית בנסיבות דנן אינה מצדיקה את התערבות ערכאת הערעור, ולבטח שלא ב'גלגול שלישי'. כידוע, כפי שצוין לא אחת בפסיקת בית משפט זה, בכל הנוגע לערעור על גזר דין, ערכאת הערעור בוחנת בראש ובראשונה את התוצאה העונשית; ואף אם שגתה הערכאה הדיונית באופן שהפעילה את מנגנון הבניית שיקול הדעת בענישה, אין בכך כדי להצדיק את קבלת הערעור, כל עוד התוצאה העונשית אינה מצדיקה התערבות (ע"פ 6038/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 88 (05.01.2023)). על כן, ומשלא הוכח לפניי כי עונשו של המבקש סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות, לא מצאתי כי המקרה דנן עולה כדי עיוות דין המצדיק קבלת רשות לערער ב'גלגול שלישי', וזאת בהתאם לאמת המידה המחמירה שנקבעה בפסיקה בנדון, כמצוין לעיל (ראו, מיני רבים: רע"פ 235/24 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (11.02.2024)).

סוף דבר

26. בקשת רשות הערעור נדחת בזאת; וממילא נדחת הבקשה לעיכוב ביצוע שהוגשה בצדה. בנסיבות העניין, אני מורה על מתן שהות קצרה למבקש לצורכי התארגנות. המבקש יתייצב אפוא לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו ביום 16.12.2024 עד השעה 10:00 ביס"ר דקל, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 074-7831077 או 074-7831078.

ניתנה היום, כ"ז חשוון
תשפ"ה (28 נובמבר
2024).

חאלד כבוב
שופט